

UNIVERSITATEA
LUCIAN BLAGA
— DIN SIBIU —

Facultatea de Științe Socio-Umane

Departamentul de Istorie, Patrimoniu și Teologie Protestantă

Sesiunea științifică ***SUB SEMNUL LUI CLIO***

Ediția a XXI-a

23 mai 2025

Sibiu

socioumane.ulbsibiu.ro/dep.iptp

istorie.patrimoniu.sibiu

SUB SEMNUL LUI CLIO 2025

EDIȚIA XXI

PROGRAM

ORELE 9:30 – 10:30

Sala 35

Cuvânt de deschidere: Lect.univ.dr. Anamaria TUDORIE - director departament

Lansarea volumelor:

1. **Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica XXI/2024**, prezintă: Prof.univ.dr.habil. Ioan Marian Țiplic
2. **Acta Terrae Septemcastrensis, XXIII/2024**, prezintă: Lect.univ.dr. Anamaria Tudorie
3. **Revista de antropologie culturală**, nr. 7/2024, prezintă: Lect.univ.dr. Maria Șpan, Georgeta-Maria Roman
4. Vasile Sârbu, Dragoș Mândescu, Carol Terteci, Silviu Istrate Purece, Mariana Iosifaru, Ioan Tuțulescu, Claudiu A.Tulugea, **Buridava dacică jefuită (Piese de metal de interes deosebit (sec. I. î. Ch.-sec. I d. Ch) descoperite în zona centrului rezidențial dacic de la Ocnele Mari (Jud. Vâlcea)**, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, prezintă Conf.univ.dr. Silviu-Istrate Purece
5. Ioan Marian Țiplic, **Putere și religie în Transilvania**, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024, prezintă: Prof.univ.dr.habil. Ioan Marian Țiplic
6. Zeno Karl Pinter, Claudia Urduzia, Călin Dobrinescu, Beatrice Kelemen, Vitalie Bodolică, Răzvan C. Pop, **Centenarul cercetărilor arheologice de la Capidava**, Necropola medievală I, Editura Muzeului Național Brukethal, Sibiu, 2024, prezintă: Prof.univ.dr. Zeno Karl Pinter
7. Rudolf Gräf, Daniela Stanciu-Păscărița, **Schimbarea loialițăților și reorganizarea instituțională. Germanii din România 1918-1928**, Editura Polirom, București, 2025, prezintă Prof.univ.dr.habil. Sorin Radu

8. Daniela Stanciu-Păscărița, **Loisir în vremuri de pace și război. Germanii din Transilvania și Banat**, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2024, prezintă: Lect.univ.dr. Daniela Stanciu-Păscărița
9. Johannes Klein, Alexandru Ioniță, Andras Bandi (eds.), **Menschlichkeit und empathie. Brücken zwischen Kuluren und Konfessionen. Festschrift für Stefan Tobler zum 65. Geburtstag**, Lit: Wien 2024, prezintă: Asist.univ.dr. Andras Bandi
10. Johannes Klein, David Shepherd (eds.), **Zwischen Fiktion und Fakten / Between Fiction and Facts. Geschichte und Religion in den Samuelbüchern / History and Religion in the Books of Samuel (BWANT 248)**, Kohlhammer: Stuttgart 2024, prezintă Conf.univ.dr. Johannes Klein

DESFĂȘURAREA LUCRĂRILOR PE SECȚIUNI

ORELE 10:30 – 16:00

Sala 5

SECȚIUNEA DE ISTORIE ANTICĂ, MEDIEVALĂ ȘI PATRIMONIU CULTURAL

Sala 5, Moderatorii: George TOMEGEA, Silviu Istrate PURECE

1. **Anamaria TUDORIE, Marius-Mihai CIUTĂ** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *O figurină fragmentară cu steatopigie, aparținând orizontului ceramicii pictate cu alb pe fond roșu din situl de la Limba-Oarda de Jos*
2. **Marius-Mihai CIUTĂ** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Detectoristul de metale în România: o problemă fără sfârșit. Cazul Petrești-Dealul Netotului*
3. **George TOMEGEA** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Istoricul descoperirii sitului arheologic de la Șura Mare-zona Atelier*
4. **Silviu-Istrate PURECE** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Tezaurul de la Mihăești (jud. Vâlcea) și fenomenul monedelor arse*
5. **Raluca TEODORESCU, Florentin PERIANU, Vasile PALAGHIE** (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Contribuții la repertoriul arheologic al Mediașului în lumina lucrărilor de supraveghere arheologică din perioada 2022-2025*

6. **Ecaterina NATEA** (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Două drahme descoperite la cetatea dacică de la Tilișca (Campania 2024)*
7. **Gheorghe NATEA** (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Piese din bronz descoperite în cetatea dacică de la Tilișca (Campaniile 2018-2024)*
8. **Radu FLORESCU** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Creștinismul timpuriu în fosta provincie Dacia în secolele III-V d. Hr.: aspecte istoriografice și dovezi arheologice*

Pauză de cafea:

1. **Istvan FABIAN** (UMFST „G.E.Palade” Târgu-Mureș), *Arta provincială de pe monumentele funerare ale colecției Teleki din Gornești*
2. **Alexandru CIOLTEI**, (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Așezările medievale din scaunul Sibiului sub aspect documentar, etimologic și arheologic*
3. **Ioan-Marian ȚIPLIC** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), **Adrian Nicolae ȘOVREA**, (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cercetări arheologice la cetatea de pământ de la Biharia*
4. **Ioan-Marian ȚIPLIC** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), **Maria CRÂNGACI ȚIPLIC**, (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), **Adrian Nicolae ȘOVREA** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), **Larisa CONSTANTINESCU** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cercetări arheologice preventive de la Păuca-proprietatea Braunne*
5. **Răzvan POP** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Tipologii de reciclări urbane în Transilvania medievală și renașcentistă*
6. **Bianca STROIA** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Aspecte privind elemente arhitecturale de protecție a porților în spațiul urban și rural din zona Sibiului*
7. **Adrian STOIA** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Monumente de arhitectură tradițională în Țara Oltului-troițele din Turnu Roșu/jud. Sibiu*

Orele: 10:30 – 15:30

Sala 35

**SECȚIUNEA DE ISTORIE MODERNĂ, CONTEMPORANĂ
ȘI PATRIMONIUL CULTURAL**

Sala 35, Moderatori: Valeria SOROȘTINEANU, Dorel MARC

1. **Andras BANDI** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Definiții ortodoxe și atitudini heterodoxe: Traseul confesional al Bisericii Evanghelice din Transilvania între 1572 și 1763*
2. **Johannes KLEIN** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Lupta dintre David și Goliath – o luptă prin reprezentanți?*
3. **Dorel MARC** (Muzeul Județean Mureș), *Izvoare etnografice din cultura scrisă transilvăneană: „Povățuirea către economia de câmp” de Gheorghe Șincai. Noi abordări muzeologice.*
4. **Ana-Maria MĂLĂIA** (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), *Mortalitatea în satul Șoimuș (1850-1899): o analiză demografică și socială pe baza registrelor parohiale*
5. **Bogdan Ștefan BERCAN** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași), *România și formarea Albaniei (1912-1913)*
6. **Daniel CREȚU, Radu RACOVITAN**, (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Ecoul vizitei țarului Nicolae al II-lea al Rusiei la Constanța (14 iunie 1914) în presa din Ungaria dualistă.*
7. **Adrian STOIA** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), colonel (r) Petru Scânteii, *Turnul memorial ridicat pe Dealul Gușteriței din Sibiu și reprezentarea cavalerului Roland*
8. **Daniela STANCIU-PĂSCĂRIȚA** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Rețele vechi la timpuri noi. Sociabilitatea sașilor transilvăneni și realitățile post-imperiale.*
9. **Andreea CORCA** (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Cercetarea biografică a fascismului românesc: cazul preotului Valeriu Beleuță de la Poiana Mărului*
10. **Valeria SOROȘTINEANU** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cultul Eroilor, Cercetașii României și Troița Eroilor din Săliștea Sibiului*

Pauză de cafea

11. **Atilla KALMAR** (Universitatea „Sapientia”, Târgu-Mureș), *Vizita familiei regale a României în județul Mureș, reflectată în presa mureșeană de limbă maghiară din perioada interbelică*

12. **Cosmin IGNAT** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Patrimoniul imobil al Văii Hârtibaciului : verde în hârtii, dar gri în realitate*
13. **Ionuț Alexandru BANU** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Muzeul Municipiului București), *Reprezentări mariale pe sticlă din colecția dr. Nicolae Minovici-expresie a credinței și identității românești*
14. **Alexandra NEGRILĂ** (Universitatea „Babeș-Bolyai,, din Cluj-Napoca), *Costumul țărănesc între comunicare comunitară și uniformizare ideologică*
15. **Marius Adrian ȘCHEIANU** (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Imaginea Trecerii Frontierei Mitice-incursiuni în teritoriul SUA din Mexic în context istoric, în cinematograful mexican și european al secolului al XX-lea*

ORELE 10:30-16:30

DESFĂȘURAREA LUCRĂRILOR PE SECȚIUNI

SECȚIUNEA DE CONSERVARE ȘI RESTAURARE

Sala 34, Moderatori: Ruxandra-Ioana STROIA, Simona Maria HERLEA

1. **Alexandru IONIȚĂ** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Motivul Crucificării în arta lui Marc Chagall și dialogul iudeo-creștin*
2. **Laura-Cassandra VĂLEAN** (Art Institute of Chicago), *Studiul mostrarelor de hârtie fotografică cu gelatino-bromură de argint: caracterizare multi-analitică și implicații în conservare*
3. **Iulia-Maria PASCU, Polixenia-Georgeta POPESCU** (Muzeul Național Brukenthal, Sibiu), *Conservarea unei gravuri din secolul al XVII-lea reprezentând martiriul Sfântului Sebastian*
4. **Ana-Maria CERNICA** (S.C VIANNE GROOM S.R.L), *Restaurarea icoanei pe sticlă „Adormirea Maicii Domnului” atribuită școlii de pictură din zona Văii Sebeșului*
5. **Polixenia-Georgeta POPESCU, Ruxandra-Ioana STROIA** (Muzeul Național Brukenthal, Sibiu), *Investigații și intervenții de conservare- restaurare asupra suportului din piele a unui scut transilvănean de secol XV*
6. **Elena COJOCARU** (Muzeul Național Peleş), *Problematica pieselor de patrimoniu recuperate de la alte instituții decât cele muzeale. Studiu de caz- raestaurarea unei figurine din ceramică*
7. **Radu SCHULLER** (Muzeul Național Brukenthal, Sibiu), *“Incunabilele Brukenthal” Proiectul de conservare, expunere și promovare*
8. **Dumitrița Daniela FILIP** (Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia), *Restaurarea unei icoane pe lemn de secol XVIII din colecția Museikon*
9. **Adela Gabriela DUMITRU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Restaurarea și conservarea unor piese metalice din bronz, datate sec. II-I a. Chr*

10. **Liliana MARCU** (Institutul de Cercetări Eco Muzeale "Gavrilă Simion" Tulcea), *Restaurarea unui vas borcan descoperit la Vânători, județul Galați*
11. **Alina Maria GĂRĂU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Considerații privind restaurarea unui epitrahil*

Pauză de cafea

12. **Alexa Nicoleta DICU, Simona Maria HERLEA** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Vas ceramic Hallstattian: metodologie de conservare și restaurare*
13. **Cristina-Camelia GHÎȚESCU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Restaurarea unui Ceaslov tipărit la București în anul 1854*
14. **Cristina Anamaria SLĂMNOIU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Considerații privind conservarea obiectelor arheologice din fier*
15. **Bianca MOGOSAN, Simona Maria HERLEA** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Restaurarea unui vas ceramic din prima perioadă a epocii fierului*
16. **Dragoș GORGORIN** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Restaurarea componentelor din lemn ale unui ceas de masă cu pendul*
17. **Leonard IONESCU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Tehnici, materiale și metode de restaurare-conservare a unor obiecte arheologice realizate din aliaje metalice neferoase*
18. **Ruxandra-Ioana STROIA, Polixenia-Georgeta POPESCU** (Muzeul Național Brukenthal, Sibiu), *Cântare pentru monede. Investigații și restaurare*
19. **Miruna Mihaela CAMINESCU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Sigla Școlii comunale Țiu.*
20. **Paul LANGA** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Restaurarea icoanei „Maica Domnului Îndurerată”, centrul Țara Făgărașului*
21. **Rodica Florentina OPRÎȚESCU** (Muzeul Olteniei, Craiova), *Aspecte privind restaurarea și conservarea unui evhologhion de sec. XIX*
22. **Mirel -Vasile BUCUR** (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Studiu de caz cu privire la restaurarea unei icoane pe sticlă din colecția Muzeului Național al Țăranului Român*

REZUMATE

O figurină fragmentară cu steatopigie, aparținând "orizontului ceramicii pictate cu alb pe fond roșu" (WRPP), din situl de la Limba-Oarda de Jos

Anamaria Tudorie, Marius-Mihai Ciută
anamaria.tudorie@ulbsibiu.ro,
mariusmihai.ciuta@ulbsibiu.ro

Cercetarea preventivă a amprenteii Autostrăzii Sebeș-Turda, care a traversat situl arheologic de la Limba-Oarda de Jos ("Situl nr. 6" – 2016-2017), a prilejuit documentarea succesiunii locuirilor neolitice de pe terasa înaltă a Mureșului, situată între locurile de vărsare a râurilor Ampoi (pe partea dreaptă) și Sebeș (pe partea stângă), respectiv a relevat modul în care comunitățile care au habitat acest areal au antropizat peisajul în scopul asigurării elementelor specifice traiului cotidian. Cel mai vechi orizont de locuire, al primului val al neolitizării regiunii nord-dunărene și a Depresiunii Transilvaniei, cunoscut sub denumirea de Starcevo-Criș faza I, sau "Orizont al ceramicii pictate cu alb pe fond roșu" (WRPP) sau Cultura Precriș, a oferit mai multe complexe amenajate, de tip groapă, cu un inventar material extrem de interesant. Într-unul din complexe aflate la limita de nord a sitului, în sectorul *Bordane*, alături de ceramica specifică, a fost descoperită o figurină fragmentară, reprezentând un personaj feminin, cu trăsături antropice specifice steatopigie. Comunicarea se oprește asupra descrierii acestui artefact spectaculos, ce aparține categoriei speciale a "idolilor feminini", care, prin caracteristicile lor, fac trimitere la atributele esențiale ale principiului feminin: fecunditatea și fertilitatea. Remarcabilă se dovedește a fi relevarea analogiilor figurinei de la Limba cu artefacte similare descoperite în așezări contemporane (sau mai vechi!), situate la sud de Dunăre, în Peninsula Balcanică și chiar în zona de vest a Peninsulei Anatoliene, dovedind puternica prezență a unui principiu arhaic în viața spirituală a comunităților migratoare ale neoliticului timpuriu, respectiv a unui arhetip peren, care străbate mai multe epoci. Figurina feminină de la Limba pare să aparțină unei categorii speciale, cu valențe ancestrale, care o încadrează în categoria celor mai vechi manifestări de ordin spiritual de pe teritoriul Transilvaniei.

Detectorismul de metale în România: o problemă fără sfârșit. Cazul Petrești-Dealul Netotului

Marius-Mihai Ciută
mariusmihai.ciuta@ulbsibiu.ro

Recenta publicare a unui lot de piese metalice, de epocă dacică, descoperite de un detectorist în arealul Dealului Netotului (Petrești, Sebeș, jud. Alba), care a prilejuit o serie de concluzii de ordin istoric cu privire la prezența lor în acest perimetru, își găsește o fericită continuare, determinată de interesul arheologului care a documentat descoperirile de a investiga caracteristicile geo-morfologice ale unității de relief menționate, în scopul detectării unor posibile anomalii care să poată fi interpretate ca intervenții antropice. Utilizarea unor hărți Lidar și a unor softuri specifice pentru relevarea caracteristicilor geo-morfologice, au dezvăluit existența unor anomalii care, prin poziționarea lor spațială și prin caracteristicile lor, se dovedesc a fi intervenții antropice certe. Pornind de la localizarea principalelor artefacte dacice, autorul avansează, pe baza hărților prelucrate și a posibilelor analogii cu realități istorico-arheologice documentate anterior pe Valea Grădiștei și pe Valea Cugirului, o serie de ipoteze de lucru, privind prezența, pe Dealul Netotului, a unor amenajări cu rol de defensiv și de observație, probabil de epocă dacică, precum și a unor căi de acces amenajate. Prin poziția sa excelentă Dealul Netotului controlează întregul sector de intrare pe Valea Sebeșului, spre sud, spre cetatea dacică de la Căpâlna. Arealele vizibile din punctele identificate ca posibile locuri de observație și apărare, confirmă, ipotetic deocamdată, concluziile emise în studiul amintit. Rămâne ca cercetările temeinice din teren, să aducă pachetul de date și informații necesare pentru înțelegerea locului și rolului jucat de această unitate morfologică în cadrul istoriei antice.

Două drahme descoperite la Cetatea Dacică de la Tilișca (Campania 2024)

Ecaterina Natea
ecaterinanatea@gmail.com

Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea, Cetatea Dacică de la Tilișca a devenit parte a circuitului științific. Prima perieghetză a sitului a avut loc în primăvara anului 1957, fiind realizată de o echipă a Muzeului Național Brukenthal, condusă de prof. Nicolae Lupu, directorul instituției. Acesta a inițiat primele săpături arheologice sistematice doi ani mai târziu, pe 9 septembrie 1959. Săpăturile au continuat fără întrerupere până în 1965. Între anii 2003-2006, cercetările au fost reluate sub coordonarea dr. Dumitru Popa. Ulterior, din 2018 până în prezent, cercetările sunt conduse de un colectiv condus de Gheorghe Vasile Natea (MN Brukenthal) - responsabil științific, iar rezultatele au fost publicate într-o serie de studii. Printre descoperirile de la Cetatea Dacică de la Tilișca se numără și două drahme. Cele două monede descoperite se diferențiază prin numele magistraților monetari menționați pe ele, una dintre ele aparține magistratului ΜΝΙΣΚΟΣ și poartă numele magistratului omonim Lykiskos (ΛΥΚΙΣΚΟΥ), iar cealaltă a fost emisă de ΞΕΝΟΝ în timpul magistratului omonim Philodamos (ΦΙΛΟΔΑΜΟΥ). Ambele monede aparțin ultimei faze a monetării dyrrahiene, și anume faza a cincea (prima jumătate a secolului I î.Hr.).

Cercetări arheologice la cetatea de pământ de la Biharia

Ioan Marian Țiplic
ioan-marian.tiplic@ulbsibiu.ro
Adrian Nicolae Șovrea
nicolae.sovrea@ulbsibiu.ro

Cetatea se află în partea de nord-est a comunei pe terasa stângă a pârâului Ceșmeu, în dreapta șoselei Oradea–Satu Mare. Este de formă dreptunghiulară (115x150 m), fiind alcătuită dintr-un mare val de pământ, a cărui înălțime măsoară și astăzi 5-7 metri. Prima fază de distrugere este datată la începutul secolului al X-lea, a fost apoi refăcută și abandonată din nou la începutul secolului al XI-lea.

Cetatea apare menționată în documente în 1075, dar își pierde treptat importanța după întemeierea capitului și a cetății de la Oradea, devenită sediul comitatului. Cetatea mai apare menționată în documente de la sfârșitul secolului al XII-lea și la începutul secolului al XIII-lea.

Cercetări arheologice au fost efectuate încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, dar de cercetări sistematice a beneficiat monumentul începând cu deceniul al 7-lea al secolului XX sub coordonarea lui Sever Dumitrașcu și s-au derulat cu întreruperi până la începutul anilor 2000. În prezent cetatea face obiectul unui proiect de restaurare în cadrul căruia au fost derulate cercetări arheologice preventive și cercetări prospective utilizând tehnologia radar. Acestea au permis descoperirea unei biserici de plan bazilical care a funcționat în secolul al XII-lea și care ar putea fi sediul primei episcopii a Bihorului, menționată în a doua jumătate a secolului XI.

Cercetările arheologice preventive de la Păuca - proprietatea Braunne

Ioan Marian Țiplic
ioan-marian.tiplic@ulbsibiu.ro
Maria Crîngaci Țiplic
mariatiplic@icsusib.ro
Adrian Nicolae Șovrea
nicolae.sovrea@ulbsibiu.ro
Larisa Constantinescu
larisa.constantinescu@ulbsibiu.ro

Începând din anul 2011 se află în derulare, în cadrul Departamentului de Istorie, Patrimoniu și Teologie Protestantă (DIPTP) și a Centrului de Cercetare a Patrimoniului și Istoriei Socio-Culturale, un proiect de cercetare complex (ArhIn - www.arhin.ro – reprezintă acronimul de la Arheologie, Arhitectură medievală și Informatică), ce vizează realizarea unor cercetări arheologice la monumente ecleziastice medievale din sudul Transilvaniei (Sibiu-Biserica Parohială

Evangelică, Csnădie-Biserica Fortificată, Cașolț – Dealul Bisericii, Cenade Biserica Fortificată, la bisericile fortificate din Ruja, Agnita, Seliștat, Cincu, Șaroș pe Târnăvă, Șmig, Curciu, Motiș, Șeica Mică ș.a.), în necropole plane și de incinerare (Orăștie-Dealul Pemilor X2, Păuca – Biserica Ungurească, Ocna Sibiului – Lab, Gușterița – Fântâna Generalului ș.a.), precum și la o serie de fortificații (Sibiu-Piața Huet, Orlat – Cetatea de pământ, Biharia ș.a.).

În interiorul proiectului de cercetare ArhIn a fost delimitat o arie de interes – Putere și religie în Transilvania - privind perioada secolelor VII-XI, perioadă de generalizare a creștinismului în sudul Transilvaniei, fiind derulate, deja, cercetări în necropola de înhumare de la Orăștie – Dealul Pemilor X2 și în curs de derulare la necropola de incinerare de la Păuca – Biserica Ungurească și la fortificația de pământ de la Biharia. Cercetările arheologice preventive sunt în derulare pe o proprietate aflată în imediată vecinătate a Bisericii Parohiale Reformate (situl Păuca-Biserica Ungurească) și au pus în evidență o serie de fundații ale unei construcții ce poate fi legată de complexul monastic al Ordinului Paulin, ce a funcționat în această locație începând cu anul 1418.

Tipologii de reciclări urbane în Transilvania medievală și renescentistă

Răzvan C. POP

razvancodrut.pop@ulbsibiu.ro

Paradoxul orașelor medievale este dezvoltarea permanentă a acestora într-un spațiu închis. În câteva secole orașele Europei își dubleză populația dar suprafața rămâne de cele mai multe ori aceeași. Închiși între zidurile fortificațiilor, cetățenii urbani își construiesc case, muncesc, trăiesc iar orașele se dezvoltă. Lăsând la o parte această imagine idilică, încercăm să înțelegem cum spațiile urbane se transformă/ reciclează pentru a permite numărului tot mai mare de cetățeni de a avea un confort adecvat pentru perioada medievală și renescentistă. Transilvania nu a făcut notă aparte față de acest fenomen tipic orașului european. Încercăm să surprindem principalele tipologii de reciclare a spațiilor urbane, fie ele imobile sau spații deschise, pentru a înțelege mai bine modul de dezvoltare a urbanității transilvănene și șabloanele sale.

Definiții ortodoxe și atitudini heterodoxe: Traseul confesional al Bisericii Evanghelice din Transilvania între 1572 și 1763

András Bándi

andras.bandi@ulbsibiu.ro

Biserica Evanghelică (săsească) nu a avut parte de o confesionalizare tipică, precum surorile ei din Vest. Această stare de fapt comună tuturor bisericilor protestante din Transilvania a dus în cazul clerului aparținător superintendenței de la Biertan la controverse teologice interne și la întârzierea impunerii unei linii ortodoxe. În comunicarea de față îmi propun o analiză succintă a consolidării luteranismului în discursul teologic cu precădere al sinoadelor bisericii (dar și a altor

surse, precum tratate, predici, corespondență) prin prisma referințelor la adresa grupărilor heterodoxe din interior (adeptii lui Philipp Melanchthon, pietism, mișcarea de la Herrnhut), precum și a celorlalte confesiuni receptate din Transilvania, în special calvinismul și unitarianismul. În lipsa unor decizii de ratificare a ortodoxiei confesionale luterane, analiza acestui tip de discurs indică gradul de acomodare în spectrul luteranismului german.

Lupta între David și Goliat - o luptă prin reprezentanți?

Johannes Klein

johannes.klein@ulbsibiu.ro

Lupta dintre David și Goliat din Cartea întâi a lui Samuel (1Sam 17) a fost adesea interpretată ca o confruntare prin reprezentanți. Dar este ea cu adevărat una? Și își atinge oare scopul declarat – acela de a evita un război major între două popoare prin intervenția a doar doi luptători reprezentativi? Acest articol explorează această problemă, precum și întrebarea fundamentală dacă este posibil, în general, să fie evitată o agresiune de amploare printr-un act de agresiune redusă.

Mortalitatea în satul Șoimuș (1850–1899): o analiză demografică și socială pe baza registrelor parohiale Anca
Anca-Maria Mălaia (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca)
anca.malaia@gmail.com

Lucrarea propune o analiză detaliată a mortalității în satul transilvănean Șoimuș, județul Sălaj, în perioada 1850–1899, utilizând ca sursă principală registrele parohiale. Studiul evidențiază dinamica deceselor anuale, cu accent pe factorii sezonieri, distribuția pe sexe, vârstă și cauze ale morții. Se remarcă impactul epidemiei de holeră din 1873 și nivelul ridicat al mortalității infantile (25%). Analiza integrează elemente sociale (statutul defuncților, locul de proveniență), confesionale și culturale, oferind o imagine complexă asupra vieții și morții într-o comunitate rurală din secolul al XIX-lea. Rezultatele contribuie la înțelegerea contextului sanitar, religios și demografic din spațiul ardelean premodern, valorificând o sursă istorică valoroasă, adesea neglijată în cercetarea istoriei sociale locale.

Ecoul vizitei țarului Nicolae al II-lea al Rusiei la Constanța (14 iunie 1914) în presa din Ungaria dualistă

Crețu, Daniel Victor
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
victor.cretu@ulbsibiu.ro
Racovițan, Radu-Ștefan
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
radu.racovitan@ulbsibiu.ro

Relațiile internaționale în preajma Primului Război Mondial au determinat un reviriment în politica externă românească. deoarece, prin poziția sa, România putea fi un factor care să afecteze echilibrul european. Anul 1914 a declanșat marea competiție între Marile Puteri pentru menținerea sau ruperea României de Tripla Alianță, ambele blocuri politico-militare formate depunând eforturi susținute pentru a câștiga bunăvoința micii monarhii dunărene. Numirea la începutul anului 1914, ca prim-ministru, al lui I.I.C. Brătianu, cunoscut pentru orientarea sa politică filoantantistă, a creat un teren favorabil pentru acțiunile diplomatice franco-ruse. Ceea ce a produs, însă, cea mai vie agitație în cercurile diplomatice germane și austro-ungare în privința progreselor pe care puterile Antantei le făceau în România, a fost vizita țarului Rusiei la Constanța, din 14 iunie 1914. **În prezent ne sunt cunoscute în detaliu toate momentele desfășurării vizitei țarului Rusiei la Constanța, precum și semnificațiile politice ale întâlnirii dintre cei doi monarhi. La vremea respectivă, însă, conținutul convorbirilor era învăluit în mare măsură de mister, în pofida preocupărilor perseverente ale diplomaților acreditați la București și ale ziariștilor de a-l cunoaște. De aceea, mai ales în presă, în special în presa din Monarhia dualistă, au fost emise multe speculații, dintre cele mai fanteziste. Faptul este explicabil, deoarece, sub aparența caracterului ei protocolar, comentat foarte generos în ziare, vizita țarului la Constanța a mascat îndelungate convorbiri politice dintre oamenii de stat ai celor două țări vecine.**

Cercetarea biografică a fascismului românesc. Cazul preotului Valeriu Beleuță de la Poiana Mărului

Andreea Corca
andreeapaula.corca@gmail.com

Prezentarea cuprinde metodologia utilizată în cazul cercetării biografiei lui Valeriu Beleuță, preot ortodox care a făcut parte din Mișcarea Legionară. Biografia este considerată a fi cea mai individualizată formă a istoriei, oferind o viziune personalizată asupra trecutului și valorificând importanța individului în derularea acesteia. În general, studiile biografice permit accesarea retrospectivă a cunoașterii evenimentelor din trecut prin interfața unor destine individuale. Astfel, în prezentare sunt descrise conceptele biografiei istorice și biografiei intersectate, așa cum au fost acestea teoretizate de-a lungul timpului de istorici și sociologi precum: Oscar Lewis, Hans Renders, Binne de Haan, etc. Totodată, prezentarea înfățișează și alte două tipuri de metode și de instrumente care pot fi aplicate în oricare biografie fundamentată științific, anume cercetarea de teren și istoria orală.

Cultul Eroilor, Cercetașii României și Troiței Eroilor din Săliștea Sibiului

Soroștineanu Valeria

valeria.sorostineanu@ulbsibiu.ro

România mare avea nevoie de un fundament solid, care să justifice sacrificiile impuse de anii lungi ai războiului iar una dintre acțiunile unde s-au întâlnit intervenția statului cu comemorarea eroilor de către națiune a fost cea care a plecat de la Societatea ” Mormintele Eroilor Căzuți în Război”. Ea și-a impus ca misiune primordială organizarea cimitirelor militare și ridicarea de monumente ca aducere aminte perenă pentru generația pierdută în război. Organizată în 1919, sub patronajul reginei Maria și a primului patriarh al României, Miron Cristea.

Modalitatea principală prin care s-a urmărit stabilirea unei reale legături emoționale între stat și familiile celor plecați a fost aducerea aminte, care trebuia direcționată mai ales asupra tinerelor generații care s-au succedat în perioada interbelică. Pentru Asociația „Cercetașii României”, apărută în 1914, războiul a fost o realitate dură în care s-au implicat prin organizarea Corpului Cercetașilor de Război.

Alături de un program complex și de inspecția regelui Carol al II-lea și a marelui voevod Mihai, care a defilat în fruntea cohorții sale, prin intermediul Societății Cultul Eroilor au fost donate un număr de troițe, care au fost amplasate la: Rășinari, Șelimber și Săliștea Sibiului. Analiza noastră se referă la ultima și la *transformările* prin care a trecut până în zilele noastre.

Reprezentări mariale pe sticlă din colecția dr. Nicolae Minovici - expresie a credinței și identității românești

Ionuț Alexandru Banu

ionut3@hotmail.com

În universul spiritualității românești, icoana pe sticlă ocupă un loc aparte, definindu-se printr-un profund dialog între credință, tradiție și simț estetic. Prin această comunicare ne-am propus să valorificăm colecția icoanelor pe sticlă, cu precădere, reprezentările mariale ale colecției, artefacte din fondul iconografic colecționat de renumitul medic, Nicolae Minovici. Ne dorim să tratăm, într-un mod limitat, criteriile estetice reprezentative școlii de proveniență, anumite tendințe, influențe, care coroborate cu manifestările artistice ale poporului nostru au dus la crearea unui meșteșug specific național.

Arta icoanelor pe sticlă de pe arealul transilvănean a trezit un larg și justificat ecou în rândul cercetătorilor atât români, cât și străini, subiectul rămas inepuizabil și astăzi. Meșterii iconari, artiști de prim rang, fără școală artistică, au dat viață icoanei pe sticlă oferindu-i o sensibilitate și o autenticitate aparte, subliniind în acest sens expresivitatea și bucuria maternității din icoanele Fecioarei Maria cu Pruncul. Despre această manifestare artistică, istoricul Nicolae Iorga accentua: „*în pictura icoanelor pe sticlă se amestecă sufletul adevărat al poporului*”.

Costumul țăranesc, între comunicare comunitară și uniformizare ideologică

Alexandra Negrilă

alexandra168sport@gmail.com

În comunitățile tradiționale din subzona Perșani a Țării Oltului, costumul țăranesc reprezenta un veritabil limbaj vizual, codificat cu informații despre statutul social, vârstă și apartenența comunitară. Cercetarea analizează modul în care pătrunderea ideilor politice modernizatoare și ulterior a ideologiei comuniste a determinat estomparea treptată a acestui sistem de semnificații. Selecția estetică a pieselor, utilizarea materialelor industriale și impunerea unui port uniformizat au condus la pierderea funcțiilor sociale și rituale ale vestimentației tradiționale. În acest proces, costumul țăranesc s-a transformat dintr-un mijloc de comunicare comunitară într-un obiect de expresie estetică națională, adaptat cerințelor ideologice ale epocii și golit treptat de mesajele sale inițiale.